

OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 maja 1973 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

1. Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającej ustawę o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 344) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającą ustawę o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin i zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu oraz z zastosowaniem nowej ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) art. 38—40, 42, 43 i art. 45 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70) w brzmieniu:

„Art. 38. 1. Prawo do zaopatrzeń funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i ich rodzin przyznanych na podstawie dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin pozostaje w mocy. Do zaopatrzeń tych stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z tym że zmiana wysokości tych zaopatrzeń następuje z urzędu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Zawieszenie prawa do renty lub obniżenie jej wysokości następuje od najbliższego terminu płatności przypadającego po dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 39. 1. Do spraw funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i ich rodzin, którzy nabyli prawo do zaopatrzenia na podstawie dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, a którym zaopatrzenie to nie zostało przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy — stosuje się przepisy ustawy, z tym że świadczenia należne za okres do dnia wejścia w życie ustawy przyznaje się zgodnie z przepisami dekretu z dnia 9 listopada 1955 r.

2. Sprawy funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej zwolnionych ze służby po dniu 30 czerwca 1954 r. oraz pozostałych po nich członków rodzin, którym na podstawie dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin nie przysługuje prawo do zaopatrzenia przewidzianego w tym dekrete lub którym odmówiono przyznania tego zaopatrzenia, a które przy zastosowaniu niniejszej ustawy mają do niego prawo, podlegają rozpatrzeniu na wniosek tych osób.

3. Jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zaopatrzenia zostanie zgłoszony:

- 1) w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy — rentę przyznaje się od dnia powstania prawa do zaopatrzenia, nie wcześniej jednak niż od dnia wejścia w życie ustawy,
- 2) po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy — rentę przyznaje się za okres trzech miesięcy wstecz od dnia zgłoszenia wniosku.

Art. 40. 1. Funkcjonariuszom zwolnionym ze służby w Milicji Obywatelskiej przed dniem 1 lipca 1954 r. wskutek niezdolności w chwili zwolnienia do służby z powodu uszkodzenia zdrowia, u których niezdolność do zarobkowania określona została co najmniej na 45% w związku przyczynowym ze służbą i którzy pobierali do dnia 1 lipca 1954 r. zaopatrzenie emerytalne na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 1 lipca 1954 r., przyznaje się na ich wniosek zamiast pobieranego przez nich zaopatrzenia renty inwalidzkiej określone w niniejszej ustawie dla osób, których inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, chyba że prawo do zaopatrzenia ustało przed dniem wejścia w życie ustawy.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, zalicza się do tej grupy inwalidów, do której zostały zaliczone na podstawie przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

3. Wdowom i sierotom po funkcjonariuszach zmarłych przed dniem 1 lipca 1954 r. w czasie trwania stosunku służbowego i w związku ze służbą, które pobierały do dnia 1 lipca 1954 r. pensje lub zaopatrzenie z tytułu utraty żywiciela na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 1 lipca 1954 r., przyznaje się na ich wniosek, zamiast pobieranej przez nie renty rodzinnej, rentę rodzinną określoną w niniejszej ustawie, chyba że prawo do świadczeń pobieranych na podstawie dotychczasowych przepisów ustało przed dniem wejścia w życie ustawy.

4. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej i renty rodzinnej w przypadkach wymienionych w ust. 2 i 3 stanowi uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami do uposażenia o charakterze stałym według posiadanej grupy uposażenia i zajmowanego stanowiska w chwili zwolnienia funkcjonariusza ze służby oraz równowartością świadczeń w naturze — obliczone według stawek na dzień 30 czerwca 1954 r.

5. W sprawach, o których mowa w ust. 1—4, stosuje się przepis art. 39 ust. 3.

6. Szczegółowe zasady określania podstawy wymiaru renty, o której mowa w ust. 4, określi Minister Spraw Wewnętrznych.”

„Art. 42. Odwołania wniesione przed dniem ogłoszenia niniejszej ustawy od decyzji wydanych na podstawie dekretu z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin podlegają rozpa-

trzeniu w trybie obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 43. 1. Zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej bez stopnia regulują przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszów, którzy przeszli ze stanowiska, do którego jest przywiązany stopień służbowy, na stanowisko bez stopnia w przypadkach określonych w art. 69 ust. 2 i art. 77 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o stosunku służbowym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 12, poz. 69), regulują przepisy niniejszej ustawy."

„Art. 45. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 2) art. 2—13 i art. 15 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającej ustawę o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 344) w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Osobom, którym przyznano renty na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70), przysądza się z urzędu, w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zamiast tych rent i dodatków do rent, emerytury lub odpowiednie renty wraz z dodatkami, określone w ustawie.

2. W stosunku do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby przed dniem 1 kwietnia 1967 r. oraz członków rodzin pozostałych po funkcjonariuszach, emerytach i rencistach zmarłych przed tym dniem — podstawę wymiaru emerytur i rent oblicza się według zasad określonych w art. 4, przy zastosowaniu stawek obowiązujących w dniu 1 kwietnia 1967 r.

3. Podstawę wymiaru rent osób, o których mowa w art. 41, ustala się odpowiednio w sposób określony w ust. 2, jeżeli wypadek lub śmierć członka Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej nastąpiły przed dniem 1 kwietnia 1967 r.

4. Emerytury i renty przyznane stosownie do ust. 1 i 2 obejmują:

- 1) kwoty dodatku określonego w uchwale nr 105 Rady Ministrów z dnia 16 marca 1963 r. w sprawie przyznania dodatku do rent (Monitor Polski Nr 25, poz. 125);
- 2) kwoty podwyższające renty określone w zarządzeniu Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 18 września 1963 r. w sprawie podwyższenia rent i dodatków do rent (Monitor Polski Nr 73, poz. 367);
- 3) kwoty ekwiwalentu określonego w uchwałach:
 - a) nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239);
 - b) nr 188 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie przejściowego dodatku mieszkaniowego dla żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz dla pracujących członków ich rodzin pozostających z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym.

5. Wysokość emerytur i rent wraz z dodatkami, przyznanych na podstawie ust. 1, nie może być niższa od rent wraz z dodatkami przysługującymi na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r.

Art. 3. 1. Osobom, którym na podstawie art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70) ograniczono wysokość renty za wysługę lat lub renty z tytułu inwalidztwa nie pozostającego w związku ze służbą albo zawieszono wypłatę tych rent — decyzje w sprawach wypłaty emerytury lub renty i ich wysokości organy emerytalne wydają z urzędu w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy — z zastosowaniem art. 15e.

2. Jeżeli dla wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, niezbędne jest przedłożenie odpowiedniego dowodu przez emeryta, rencistę — organ emerytalny wzywa go do przedłożenia tego dowodu.

Art. 4. Do rencistów otrzymujących renty z tytułu inwalidztwa III grupy pozostającego w związku ze służbą, osiągających w dniu wejścia w życie ustawy zarobek z tytułu zatrudnienia lub dochody z innych źródeł, do których nie miały zastosowania przepisy art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70), nie stosuje się zasad określonych w art. 15e i 19c niniejszej ustawy.

Art. 5. 1. Emerytom otrzymującym w dniu wejścia w życie ustawy dodatek do renty na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70), którzy nie są inwalidami, zachowuje się prawo do tego dodatku w dotychczasowej wysokości.

2. Dodatek wymieniony w ust. 1 przysługuje, o ile emeryt nie posiada zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł, o których mowa w art. 26a ust. 1 niniejszej ustawy.

3. Wysokość emerytury wraz z zachowanym dodatkiem nie może przekraczać 85%, a wraz z dodatkiem wymienionym w art. 26 niniejszej ustawy — 100% podstawy wymiaru.

Art. 6. Ograniczenia w zakresie wypłacania emerytury, przewidzianego w art. 15d, nie stosuje się do emerytów, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy otrzymywali renty z tytułu niepełnej wysługi lat — na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70).

Art. 7. Osoby zaliczone do I grupy inwalidów, których inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, pobierające na podstawie art. 25 ust. 5 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70) rentę inwalidzką wraz z dodatkiem z tytułu posiadania orderu w wysokości przekraczającej 100% podstawy wymiaru renty — zachowują prawo do pobierania tego dodatku do renty.

Art. 8. Osobom pobierającym emeryturę lub rentę, zaliczonym do I grupy inwalidów, dodatek z tego tytułu przysądza się na ich wnioski. Jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów zostało już przedłożone organowi emerytalnemu, dodatek z tego tytułu przysądza się z urzędu.

Art. 9. Do spraw osób, które nabyły prawo do zaopatrzenia na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70), a którym zaopatrzenie to nie zostało przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z tym że świadczenia należne za okres do dnia jej wejścia w życie przyznaje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r.

Art. 10. 1. Prawo do emerytury milicyjnej przewidzianej w niniejszej ustawie nabywają również funkcjonariusze zwolnieni ze służby w Milicji Obywatelskiej przed dniem 1 lipca 1954 r., jeżeli spełniają warunki określone w art. 13—15b.

2. Emeryturę przyznaje się funkcjonariuszom, o których mowa w ust. 1, na ich wniosek i wypłaca od dnia wejścia w życie ustawy, jednakże za okres nie dłuższy niż trzy miesiące wstecz od dnia złożenia wniosku. Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się podstawę wymiaru określoną w art. 5, obliczoną według stawek obowiązujących w dniu 1 kwietnia 1967 r.

Art. 11. 1. Przepisów art. 13 i 16 nie stosuje się do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby na własną prośbę, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że funkcjonariusz pobiera już zaopatrzenie na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70).

2. Przepisu art. 15c ust. 1 nie stosuje się do osób pobierających renty w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy oraz do funkcjonariuszy zwolnionych ze służby przed tym dniem z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności albo wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby.

Art. 12. 1. Zgłoszone po wejściu w życie niniejszej ustawy wnioski o rozpatrzenie spraw załatwionych odmownie prawomocnymi decyzjami na podstawie usta-

wy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 12, poz. 70) nie podlegają rozpatrzeniu, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2.

2. Rozpatrzeniu na podstawie ustawy podlegają wnioski zgłoszone przez osoby, które:

- 1) nie odpowiadały warunkom wymaganym do uzyskania świadczeń na podstawie ustawy wymienionej w ust. 1, jeżeli osoby te odpowiadają warunkom do uzyskania świadczeń na podstawie niniejszej ustawy,
- 2) przedłożyły nowe dowody mające wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Art. 13. Świadczenia pieniężne w nowej wysokości ustalonej w ustawie oraz świadczenia dotychczas przysługujące wypłaca się za okres:

- 1) od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli wysokość ich organ emerytalny ustala z urzędu,
- 2) nie dłuższy niż trzy miesiące wstecz od dnia złożenia wniosku lub przedłożenia odpowiedniego dokumentu organowi emerytalnemu przez zainteresowanego, jeżeli przyznanie lub ustalenie wysokości świadczenia nie może nastąpić bez złożenia wniosku lub przedłożenia takiego dokumentu."

„Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r.”.

3. Powołane w art. 2—6, 10 i w art. 11 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. zmieniającej ustawę o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin przepisy art. 13—15e, 16, 19c, 26, 26a i art. 41 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin oznaczone są w tekście jednolitym jako art. 6—13, 15, 21, 34, 35 i art. 76.

Minister Spraw Wewnętrznych: S. Kowalczyk

Załącznik do obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 maja 1973 r. (poz. 137).

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1959 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej, zwani dalej „funkcjonariuszami”, otrzymują z funduszków państwowych zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub w razie inwalidztwa, a członkowie ich rodzin w razie śmierci żywiciela.

Art. 2. Z tytułu zaopatrzenia emerytalnego przysługują na zasadach określonych w ustawie:

- 1) świadczenia pieniężne:
 - a) emerytura milicyjna, milicyjna renta inwalidzka lub milicyjna renta rodzinna,
 - b) dodatki do emerytury lub renty,
 - c) zasiłek pogrzebowy,
 - d) zwrot kosztów przeniesienia;

2) inne świadczenia i uprawnienia:

- a) świadczenia lecznicze i położnicze,
- b) zaopatrzenie w protezy, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- c) zapewnienie pracy,
- d) przysposobienie zawodowe,
- e) prawo do mieszkania służbowego,
- f) prawo do pomocy w budownictwie mieszkaniowym ze środków własnych,
- g) prawo do umieszczenia w domu emeryta (rencisty) lub innym zakładzie pomocy społecznej.

Art. 3. 1. Użyte w ustawie określenia:

- 1) emerytura — oznacza emeryturę milicyjną,
- 2) emeryt — oznacza emeryta milicyjnego,
- 3) renta inwalidzka — oznacza milicyjną rentę inwalidzką,

- 4) rencista — oznacza rencistę milicyjnego,
- 5) renta rodzinna — oznacza milicyjną rentę rodzinną,
- 6) renta — oznacza milicyjną rentę inwalidzką i milicyjną rentę rodzinną.

2. Emerytem milicyjnym jest funkcjonariusz zwolniony ze służby w Milicji Obywatelskiej, który ma ustalone prawa do emerytury milicyjnej.

3. Rencistą milicyjnym jest funkcjonariusz zwolniony ze służby w Milicji Obywatelskiej, który ma ustalone prawo do milicyjnej renty inwalidzkiej.

Art. 4. 1. Podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi:

- 1) miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami i równowartością świadczeń w naturze — o charakterze stałym — należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym albo
- 2) przeciętne miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami i równowartością świadczeń w naturze — o charakterze stałym — z kolejnych 2 lat służby dowolnie wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 10 lat służby przed powstaniem prawa do zapotrzenia.

2. Minister Spraw Wewnętrznych określi dodatki do uposażenia i równowartość świadczeń w naturze — o charakterze stałym — wchodzące w skład podstawy wymiaru emerytury lub renty.

Art. 5. 1. Kwota emerytury lub renty wraz z dodatkami, nie licząc dodatku rodzinnego i dodatku z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów, nie może przekraczać 100% podstawy wymiaru. Nie dotyczy to kwot najniższych emerytur i rent.

2. Rada Ministrów może ustalać kwoty najniższych emerytur i rent, jak również podwyższać emerytury i renty lub podstawę ich wymiaru oraz dodatki do emerytur i rent.

Rozdział 2

Emerytura milicyjna.

Art. 6. Emerytura milicyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia z tej służby posiada 15 lat wysługi emerytalnej, w tym co najmniej 10 lat służby w Milicji Obywatelskiej.

Art. 7. 1. Na równi ze służbą w Milicji Obywatelskiej traktuje się:

- 1) okresy służby w charakterze funkcjonariusza organów bezpieczeństwa publicznego,
- 2) czynną służbę wojskową pełnioną w Ludowym Wojsku Polskim po dniu 22 lipca 1944 r., z wyjątkiem ćwiczeń wojskowych i przeszkolenia oraz z zastrzeżeniem przewidzianym w pkt 3,
- 3) zasadniczą służbę wojskową pełnioną w Ludowym Wojsku Polskim po dniu 22 lipca 1944 r., jeżeli przyjęcie do służby w Milicji Obywatelskiej nastąpiło przed upływem 6 miesięcy od zwolnienia ze służby wojskowej,
- 4) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Służby Wzajemnej Pełnionej po dniu 22 lipca 1944 r.,
- 5) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Służby Ochrony Kolei, jeżeli funkcjonariusz przeszedł bezpośrednio do służby w Milicji Obywatelskiej w terminie do dnia 1 kwietnia 1955 r.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w szczególnie uzasadnionych przypadkach może zaliczyć do wysługi emerytalnej na równi ze służbą w Milicji Obywatelskiej inne okresy zatrudnienia, pod warunkiem, że okres nieprzerwanej służby w Milicji Obywatelskiej wynosi co najmniej 5 lat.

Art. 8. 1. Funkcjonariuszowi, który posiada 10 lat służby w Milicji Obywatelskiej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy:

- 1) czynnej służby wojskowej pełnionej:
 - a) w Wojsku Polskim od dnia 1 listopada 1918 r.,
 - b) w polskich formacjach wojskowych za granicą w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 13 lutego 1946 r.,
 - c) w Armii Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich,
 - d) w innych armiach sojuszniczych w czasie wojny 1939—1945 r.;
- 2) służby w oddziałach, które prowadziły walkę z hitlerowskim okupantem, działających na obszarze Polski lub innych państw;
- 3) służby w wojskowych oddziałach ludowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii;
- 4) zatrudnienia wykonywanego przed wstąpieniem do służby w Milicji Obywatelskiej;
- 5) równorzędne z okresami zatrudnienia;
- 6) zaliczalne do okresów zatrudnienia.

2. Okresy wymienione w ust. 1 pkt 2—6 zalicza się do wysługi emerytalnej według przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz według innych przepisów szczególnych.

Art. 9. 1. Do wysługi emerytalnej zalicza się w wymiarze dwukrotnym:

- 1) okresy służby w Milicji Obywatelskiej i w byłych organach bezpieczeństwa publicznego, w czasie prowadzenia walki z bandami,
- 2) okresy służby pełnionej w czasie wojny na froncie:
 - a) w Ludowym Wojsku Polskim,
 - b) w Wojsku Polskim, w polskich formacjach wojskowych za granicą, w Armii Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i w innych armiach sojuszniczych w czasie wojny 1939—1945 r.,
 - c) w oddziałach, które prowadziły walkę z hitlerowskim okupantem, działających na obszarze Polski lub innych państw,
- 3) okresy służby w wojskowych oddziałach ludowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii.

2. Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych określa rodzaje służby, które ze względu na szczególne właściwości lub warunki jej odbywania zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze półtorakrotnym.

3. Minister Spraw Wewnętrznych określa sposób i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej w wymiarze dwukrotnym lub półtorakrotnym okresów służby, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Przy ustalaniu wysługi emerytalnej stosuje się również odpowiednio zasady korzystniejszego zaliczania służby przewidziane w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin.

Art. 10. 1. Emerytura po 15 latach wysługi emerytalnej wynosi 40% podstawy wymiaru i wzrasta za każdy na-

stepny rok wyslugi o 3% tej podstawy, az do osiagniecia 85% podstawy wymiaru, co stanowi pelna emeryture milicyjna.

2. Emerytura generała Milicji Obywatelskiej wynosi 85% podstawy wymiaru.

3. Przy koncowym obliczeniu wyslugi emerytalnej nie uwzglednia sie czesci roku do sześciu miesiacy, a okres przekraczajacy sześć miesiacy przy wystudze powyzej 15 lat liczy sie jako pelny rok.

Art. 11. 1. Emerytura funkcjonariusza zwolnionego ze sluzby z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sadu na karę pozbawienia wolności albo z powodu wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze sluzby — wynosi 50% kwoty obliczonej stosownie do art. 10.

2. Minister Spraw Wewnetrznych moze w przypadkach uzasadnionych wiekiem funkcjonariusza lub innymi szczegolnymi okolicznosciami przyznac funkcjonariuszowi zwolnionemu ze sluzby z przyczyn okreslonych w ust. 1 emeryture w wymiarze wyzszym, nie przekraczajacym jednak przewidzianego w art. 10.

Art. 12. 1. Emeryture w wysokosci okreslonej w art. 10 lub w art. 11 wypłaca sie emerytowi, który spelnia jeden z nastepujacych warunkow:

- 1) ukończył 55 lat zycia (kobieta — 50 lat),
- 2) posiada 30 lat wyslugi emerytalnej,
- 3) jest inwalida.

2. Jezeli emeryt nie spelnia zadnego z warunkow okreslonych w ust. 1, emeryture wypłaca sie w wysokosci 50% kwoty obliczonej stosownie do art. 10 lub art. 11.

3. Ograniczenia przewidzianego w ust. 2 nie stosuje sie, jezeli emeryt:

- 1) jest zatrudniony na podstawie umowy o prace, mianowania, powolania lub z wyboru albo na podstawie umowy o prace spoldzielcza, w wymiarze czasu pracy nie nizszym niz polowa obowiazujacego w danym zawodzie, albo
- 2) pelni funkcje obywatelskie lub spoleczne.

4. Minister Spraw Wewnetrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych okresla w drodze rozporzadzenia:

- 1) inne rodzaje prac niz wymienione w ust. 3 pkt 1, w razie wykonywania ktorzych nie stosuje sie ograniczenia emerytury przewidzianego w ust. 2,
- 2) funkcje obywatelskie i spoleczne, w razie pelnienia ktorzych nie stosuje sie ograniczenia emerytury,
- 3) inne przypadki, w ktorzych nie stosuje sie tego ograniczenia.

Art. 13. 1. Emerytowi osiagajacemu zarobek z tytulu zatrudnienia albo dochod z innych zrodel, który wraz z emerytura i dodatkiem za odznaczenie, jezeli dodatek taki przysluguje, przekracza wysokosc podstawy wymiaru emerytury, zmniejsza sie emeryture wraz z tym dodatkiem tak, aby laczenie z osiagnietym zarobkiem lub dochodem nie przekraczala podstawy wymiaru. Zmniejszenie to nie moze przekraczac 75% emerytury obliczonej stosownie do art. 10 lub 11.

2. Jezeli wynagrodzenie emeryta z tytulu zatrudnienia w uspoiecznionym zakladzie pracy wzrosnie wskutek przejścia do wyzszej grupy (stawki) wynagrodzenia lub na wyzsze stanowisko w tym samym zakladzie pracy lub w jednostce nadrzednej — do zmniejszenia emerytury przyjmuje sie tylko 50% uzyskanej podwyżki wynagrodzenia.

3. Minister Spraw Wewnetrznych w porozumieniu z Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych okresla w drodze rozporzadzenia:

- 1) rodzaje oraz wysokosc zarobkow i dochodow, które nie powoduja zmniejszenia emerytury stosownie do ust. 1,
- 2) zasady i sposob obliczania zmniejszenia emerytury w razie uzyskiwania przez emerytow zarobkow lub dochodow.

Art. 14. 1. Emerytowi, który nie posiada pelnej emerytury milicyjnej, a po zwolnieniu ze sluzby pracowal zarobkowo w uspoiecznionym zakladzie pracy w wymiarze czasu pracy nie nizszym niz polowa obowiazujacego w danym zawodzie, dolicza sie na jego wniosek okres tego zatrudnienia do wyslugi emerytalnej, jezeli:

- 1) do wyslugi tej zaliczono mu co najmniej 20 lat z tytulu sluzby w Milicji Obywatelskiej oraz
- 2) ukończył 55 lat zycia (kobieta — 50 lat) albo stal sie inwalida.

2. Jezeli emeryt pracowal w niepelnym wymiarze czasu pracy, okresy tego zatrudnienia dolicza sie do wyslugi emerytalnej po odpowiednim przeliczeniu ich na okresy zatrudnienia w pelnym wymiarze czasu pracy.

3. Ustalenie wysokosci emerytury z uwzglednieniem okresu zatrudnienia, o ktorym mowa w ust. 1, nastepuje przy zastosowaniu zasad okreslonych w art. 10 i 11 po zaprzestaniu pracy.

4. W razie podjecia przez emeryta ponownie pracy zarobkowej w wymiarze czasu pracy nie nizszym niz polowa obowiazujacego w danym zawodzie przysluguje mu emerytura w wysokosci ustalonej przed doliczeniem okresu zatrudnienia, o ktorym mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Milicyjna renta inwalidzka.

Art. 15. 1. Milicyjna renta inwalidzka przysluguje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze sluzby, który stal sie inwalida z powodu statego lub dlugotrwalego naruszenia sprawności organizmu:

- 1) w czasie sluzby w Milicji Obywatelskiej albo
- 2) w ciagu 18 miesiacy po zwolnieniu ze sluzby, jezeli inwalidztwo jest nastepstwem chorob powstalych lub urazow doznanych w czasie sluzby, albo
- 3) w ciagu 3 lat po zwolnieniu ze sluzby, jezeli inwalidztwo jest nastepstwem wypadku pozostajacego w zwiazku ze sluzba albo choroby powstalej w zwiazku ze szczegolnymi wlasciwosciami lub warunkami sluzby.

2. Za pozostajacy w zwiazku ze sluzba uważa sie taki wypadek, który okreslaja przepisy o odszkodowaniach przyslugujacych w razie wypadkow i chorob pozostajacych w zwiazku ze sluzba w Milicji Obywatelskiej, a okolicznosci i przyczyny wypadku zostaly stwierdzone w trybie w nich przewidzianym.

3. Minister Spraw Wewnetrznych ustala w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i Opieki Spolecznej oraz Pracy, Plac i Spraw Socjalnych wykaz chorob, o ktorych mowa w ust. 1 pkt 3.

Art. 16. 1. Ustala sie trzy grupy inwalidow:

- 1) I grupa — obejmujaca funkcjonariuszy, ktorzy wskutek naruszenia sprawności organizmu sa niezdolni do

- służby w Milicji Obywatelskiej i do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia oraz wymagają opieki innej osoby,
- 2) II grupa — obejmująca funkcjonariuszy, którzy wskutek naruszenia sprawności organizmu są niezdolni do służby w Milicji Obywatelskiej i do wykonywania jakiegokolwiek zatrudnienia, lecz nie wymagają opieki innej osoby,
 - 3) III grupa — obejmująca funkcjonariuszy, którzy wskutek naruszenia sprawności organizmu zostali uznani za niezdolnych do służby w Milicji Obywatelskiej, ale są zdolni do wykonywania zatrudnienia przy wykorzystaniu częściowej zdolności do pracy oraz posiadanych kwalifikacji ogólnych i przygotowania zawodowego.

2. Do I lub II grupy inwalidów może być także zaliczony funkcjonariusz, który jest zdolny do wykonywania zatrudnienia, jednakże tylko w specjalnie stworzonych dla niego warunkach albo na specjalnym stanowisku pracy.

Art. 17. 1. W zależności od przyczyny powstania inwalidztwa, pozostaje ono w związku lub nie pozostaje w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej.

2. Inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, gdy powstało wskutek:

- 1) zranienia, kontuzji lub innych obrażeń doznanych w czasie wykonywania obowiązków służbowych,
- 2) wypadku pozostającego w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych,
- 3) chorób zakaźnych panujących w miejscu służbowego pobytu funkcjonariusza,
- 4) chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- 5) istotnego pogorszenia stanów chorobowych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby.

3. Minister Spraw Wewnętrznych ustala w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Pracy, Płac i Spraw Socjalnych wykaz chorób określonych w ust. 2 pkt 4.

4. Inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą, jeżeli:

- 1) powstało z innych przyczyn niż określone w ust. 2,
- 2) jest następstwem wypadku lub choroby, których łączną przyczyną było udowodnione przez jednostkę organizacyjną resortu spraw wewnętrznych umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie funkcjonariusza naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, jeżeli jego przełożeni zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom i sprawowali we właściwy sposób nadzór nad ich przestrzeganiem, a funkcjonariusz posiadał potrzebne umiejętności do wykonywania określonych czynności i był należycie przeszkolony w zakresie znajomości tych przepisów,
- 3) jest następstwem wypadku, którego wyłączną przyczyną było zachowanie się funkcjonariusza spowodowane nadużyciem alkoholu,
- 4) zranienie, kontuzja, obrażenia lub choroba zostały spowodowane przez funkcjonariusza rozmyślnie.

Art. 18. 1. O inwalidztwie funkcjonariuszy i związku inwalidztwa ze służbą w Milicji Obywatelskiej orzekają komisje lekarskie służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

2. Komisje lekarskie określone w ust. 1 przeprowadzają również badania kontrolne inwalidów w celu ustalenia:

- 1) czy inwalidztwo nadal istnieje,
- 2) czy nie zachodzi konieczność zaliczenia do innej grupy inwalidów.

3. Ministrowie Spraw Wewnętrznych oraz Pracy, Płac i Spraw Socjalnych określą w drodze rozporządzenia zasady i tryb orzekania o inwalidztwie funkcjonariuszy oraz kierowania inwalidów na badania kontrolne i przeprowadzania tych badań.

Art. 19. Rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa nie pozostającego w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej przyznaje się emerytowi na jego wniosek zamiast emerytury, jeżeli stanie się on inwalidą w innym czasie lub z innych przyczyn niż określone w art. 15.

Art. 20. 1. Renta inwalidzka wynosi w procentach podstawy wymiaru:

- 1) dla inwalidów, których inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej, zaliczonych do:

a) I lub II grupy inwalidów	— 100% ₀ ,
b) III grupy inwalidów	— 65% ₀ ;
- 2) dla inwalidów, których inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej, zaliczonych do:

a) I lub II grupy inwalidów	— 65% ₀ ,
b) III grupy inwalidów	— 45% ₀ .

2. Rentę inwalidzką określoną w ust. 1 pkt 1 lit. b) i pkt 2 zwiększa się o 1% podstawy wymiaru za każdy rok wysługi emerytalnej z tytułu służby w Milicji Obywatelskiej. Zwiększenie to nie może przekraczać 10% podstawy wymiaru.

3. Renta inwalidzka generała Milicji Obywatelskiej wynosi nie mniej niż 85% podstawy wymiaru.

Art. 21. Rencisie pobierającemu rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa III grupy, który osiąga zarobek z tytułu zatrudnienia albo dochód z innych źródeł, zmniejsza się pobieraną rentę na zasadach określonych w art. 13.

Rozdział 4

Milicyjna renta rodzinna.

Art. 22. 1. Milicyjna renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny:

- 1) funkcjonariusza zmarłego:
 - a) w czasie służby albo
 - b) w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie służby, albo
 - c) w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- 2) zmarłego emeryta lub rencisty,
- 3) funkcjonariusza zaginionego w czasie pełnienia służby.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się również do członka rodziny funkcjonariusza zwolnionego ze służby, który w dniu śmierci spełniał warunki wymagane do przyznania emerytury lub renty inwalidzkiej, chociażby prawo jego do zaopatrzenia nie zostało jeszcze ustalone.

3. Rentę rodzinną dla rodziny funkcjonariusza zaginionego wymierza się w wysokości i na zasadach przewidzianych dla rodziny po funkcjonariuszu zmarłym.

Art. 23. 1. Członkami rodziny uprawnionymi do renty rodzinnej są: małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo i rodzice, jeżeli spełniają warunki wymagane do uzyskania tej renty.

2. Za dzieci uważa się:

- 1) dzieci własne,
- 2) dzieci przysposobione,
- 3) dzieci drugiego małżonka (pasierbów),
- 4) dzieci obce wzięte na utrzymanie i wychowanie.

3. Za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.

Art. 24. 1. Wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa w wieku do 18 lat, a w razie uczęszczania do szkoły — w wieku do 20 lat, uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym funkcjonariuszu (emerycie, renciście), albo
- 2) stała się inwalidką przed śmiercią funkcjonariusza (emeryta, rencisty) lub w ciągu 5 lat po jego śmierci albo przed ustaniem prawa do renty rodzinnej z tytułu wychowywania dzieci, wnuków lub rodzeństwa, albo
- 3) ukończyła 50 lat życia przed śmiercią funkcjonariusza (emeryta, rencisty) lub w ciągu 5 lat po jego śmierci albo przed ustaniem prawa do renty rodzinnej z tytułu wychowywania dzieci, wnuków lub rodzeństwa albo z tytułu inwalidztwa.

2. Wdowiec ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) spełnia warunki określone w ust. 1 pkt 1 lub 2 albo ukończył 65 lat życia przed śmiercią żony lub w czasie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, oraz
- 2) pozostawał na utrzymaniu żony w dniu jej śmierci.

3. Małżonek rozwiedziony albo w dniu śmierci funkcjonariusza (emeryta, rencisty) nie pozostający z nim we wspólności małżeńskiej ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełnia warunki określone w ust. 1 i 2 oraz jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza (emeryta, rencisty) miał prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

4. Osoba, która zawarła związek małżeński z emerytem (rencistą), ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełnia warunki określone w ust. 1, a ponadto:

- 1) małżeństwo trwało co najmniej 3 lata albo
- 2) śmierć emeryta (rencisty) nastąpiła wskutek wypadku, albo
- 3) z małżeństwa tego lub ze związku istniejącego przed zawarciem małżeństwa urodziło się dziecko.

Art. 25. 1. Wdowa, która nie spełnia warunków określonych w art. 24 ust. 1, ma prawo do renty rodzinnej przez okres jednego roku od dnia śmierci męża, jeżeli pozostawała na utrzymaniu męża w dniu jego śmierci.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1, przedłuża się na czas uczestniczenia wdowy w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż do 5 lat od dnia śmierci męża.

Art. 26. 1. Dzieci własne, przysposobione i pasierbowie mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) są stanu wolnego,
- 2) nie przekroczyły 18 lat życia, a w razie uczęszczania do szkoły — 24 lat albo stały się inwalidami I lub II grupy przed ukończeniem 18 lat życia lub w czasie uczęszczania do szkoły przed ukończeniem 24 lat.

2. Dzieci obce, wnuki i rodzeństwo mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) spełniają warunki określone w ust. 1,
- 2) zostały wzięte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na jeden rok przed śmiercią funkcjonariusza (emeryta, rencisty), chyba że śmierć była następstwem wypadku,
- 3) nie mają prawa do renty po rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli:
 - a) nie mogą zapewnić im utrzymania albo
 - b) funkcjonariusz (emeryt, rencista) był ustanowiony przez sąd opiekunem tych dzieci, wnuków lub rodzeństwa.

3. Warunek pozostawania w stanie wolnym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie jest wymagany w czasie uczęszczania do szkoły, jeżeli związek małżeński został zawarty z osobą, która w chwili jego zawarcia uczęszczała również do szkoły.

4. W razie uczęszczania do szkoły wyższej przedłuża się prawo do renty do ukończenia 25 lat życia, jeżeli ukończenie 24 lat życia przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów.

Art. 27. Rodzice mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza (emeryta, rencisty) pozostawali na jego utrzymaniu i spełniają warunki określone w art. 24 ust. 1 lub ust. 2 pkt 1.

Art. 28. 1. Renta rodzinna wynosi w procentach podstawy wymiaru:

- 1) dla rodzin funkcjonariuszy, emerytów i rencistów, których śmierć pozostaje w związku ze służbą:

a) dla jednego członka rodziny	— 60%
b) dla dwóch członków rodziny	— 75%
c) dla trzech i więcej członków rodziny	— 85%
- 2) dla rodzin funkcjonariuszy, emerytów i rencistów, których śmierć nie pozostaje w związku ze służbą:

a) dla jednego członka rodziny	— 40%
b) dla dwóch członków rodziny	— 50%
c) dla trzech i więcej członków rodziny	— 60%

2. Rentę rodzinną zwiększa się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok wysługi emerytalnej funkcjonariusza (emeryta, rencisty) z tytułu służby w Milicji Obywatelskiej. Zwiększenie to nie może przekraczać 10% podstawy wymiaru.

3. Jeżeli uprawnioną do renty rodzinnej jest jedna lub więcej sierot zupełnych, przypadającą na nie część renty zwiększa się o 10% podstawy wymiaru.

Art. 29. 1. Śmierć funkcjonariusza pozostaje w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej, jeżeli funkcjonariusz zmarł z powodu okoliczności wymienionych w art. 17 ust. 2, a śmierć emeryta i rencisty, jeżeli nastąpiła wskutek choroby lub kalectwa spowodowanego tymi okolicznościami. Przepis art. 17 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

2. Związek śmierci funkcjonariusza, emeryta i rencisty ze służbą w Milicji Obywatelskiej ustala komisja lekarska służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

3. Ministrowie Spraw Wewnętrznych oraz Pracy, Płac i Spraw Socjalnych określą w drodze rozporządzenia tryb ustalania związku śmierci funkcjonariuszy, emerytów i rencistów ze służbą w Milicji Obywatelskiej.

Art. 30. 1. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.

2. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami renta rodzinna może być podzielona między członków rodziny uprawnionych do renty.

Art. 31. 1. Prawo do renty rodzinnej po funkcjonariuszu (emerycie, renciście) zmarłym bez związku ze służbą ulega zawieszeniu na czas osiągnięcia zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodów z innych źródeł na zasadach określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. W razie zawarcia przez wdowę (wdowca) uprawnioną do renty rodzinnej związku małżeńskiego, prawo do pobierania renty rodzinnej ulega zawieszeniu na czas trwania tego małżeństwa. Przepis ten nie ma zastosowania, jeżeli drugi małżonek pobiera jakąkolwiek emeryturę lub rentę, a do renty rodzinnej po funkcjonariuszu (emerycie, renciście) nie ma uprawnionych innych osób.

3. Prawo do renty rodzinnej dla dzieci, wnuków i rodzeństwa ulega zawieszeniu na czas korzystania przez nie ze świadczeń z funduszków publicznych w formie i w rozmiarze określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

4. W razie zawieszenia prawa do renty tylko niektórym członkom rodziny, pozostałym ustala się i wypłaca rentę rodzinną w wysokości odpowiadającej ich liczbie.

Rozdział 5

Dodatki do emerytury i rent.

Art. 32. Do emerytury i renty przysługują dodatki:

- 1) rodzinny dla:
 - a) dzieci, wnuków i rodzeństwa,
 - b) żony,
- 2) z tytułu odznaczenia orderem lub tytułem honorowym,
- 3) dla emerytów będących inwalidami,
- 4) z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów.

Art. 33. 1. Dodatek rodzinny dla dzieci, wnuków i rodzeństwa przysługuje, jeżeli spełniają one warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, z wyjątkiem warunku przewidzianego w art. 26 ust. 2 pkt 2.

2. Dodatek rodzinny dla żony przysługuje do emerytury lub renty inwalidzkiej, jeżeli żona:

- 1) pozostaje na utrzymaniu emeryta (rencisty) oraz
- 2) spełnia jeden z następujących warunków:
 - a) wychowuje co najmniej jedno dziecko do lat 18, a w razie uczęszczania do szkoły — do lat 20, na które przysługuje dodatek do renty, lub
 - b) ukończyła 50 lat albo
 - c) jest inwalidką.

3. Dodatek rodzinny przysługuje w wysokości dodatku rodzinnego przewidzianego w przepisach o uposażeniu funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

Art. 34. 1. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty, odznaczonej przez władze Polski Ludowej orderem: Budowniczych Polski Ludowej, Odrodzenia Polski, Virtuti Mi-

litari, Krzyża Grunwaldu lub Sztandaru Pracy albo tytułem honorowym wymienionym w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, a także odznaczonej w okresie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 13 lutego 1946 r. orderem Virtuti Militari za służbę w czasie wojny 1939—1945 r. — przysługuje dodatek w wysokości 25% wypłacanej emerytury lub renty bez uwzględnienia innych dodatków.

2. Jeżeli do renty rodzinnej uprawnione są dwie lub więcej osób, dodatek oblicza się od kwoty renty, jaka przysługiwałaby, gdyby do renty była uprawniona tylko jedna osoba.

3. Z tytułu odznaczenia orderami i tytułami honorowymi przysługuje tylko jeden dodatek.

Art. 35. 1. Emerytom, którzy są inwalidami, przysługuje dodatek w wysokości 15% podstawy wymiaru emerytury, jeżeli stali się inwalidami w czasie lub z przyczyn określonych w art. 15 i nie osiągają zarobku z tytułu zatrudnienia lub dochodu z innych źródeł w wysokości przekraczającej minimalne wynagrodzenie za pracę najniższ zarabiających pracowników.

2. Wysokość emerytury wraz z dodatkiem, o którym mowa w ust. 1, nie może przekraczać 85% podstawy wymiaru.

Art. 36. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty, zaliczonej do I grupy inwalidów, przysługuje dodatek w wysokości 400 zł miesięcznie.

Rozdział 6

Inne świadczenia pieniężne.

Art. 37. 1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w razie śmierci:

- 1) emeryta, rencisty i osoby pobierającej rentę rodzinną,
- 2) małżonka i rodziców emeryta (rencisty), jeżeli w chwili śmierci pozostawali na jego utrzymaniu,
- 3) dzieci, wnuków i rodzeństwa emeryta (rencisty), dla których przysługiwał dodatek rodzinny do emerytury (renty).

2. Zasiłek pogrzebowy przysługuje również w razie śmierci osoby, która nie miała jeszcze ustalonego prawa do emerytury albo renty inwalidzkiej lub rodzinnej, lecz w chwili śmierci spełniała wszystkie warunki wymagane do uzyskania i wypłaty tych świadczeń.

Art. 38. 1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje z uwzględnieniem art. 39 w wysokości:

- 1) trzykrotnej miesięcznej emerytury albo renty inwalidzkiej lub rodzinnej wraz z dodatkami, bez dodatku rodzinnego — w razie śmierci osoby pobierającej jedno z tych świadczeń,
- 2) dwukrotnej miesięcznej emerytury lub renty inwalidzkiej wraz z dodatkami, bez dodatku rodzinnego, nie mniej jednak niż 100% podstawy wymiaru emerytury lub renty — w razie śmierci członka rodziny emeryta (rencisty).

2. W razie śmierci osoby, która nie miała ustalonego prawa do emerytury albo renty, zasiłek pogrzebowy wynosi trzykrotną kwotę miesięcznej emerytury lub renty,

jaka przysługiwałyby jej wraz z dodatkami, bez dodatku rodzinnego.

3. W razie śmierci osoby pobierającej rentę rodzinną wypłacaną dla dwóch lub więcej osób, zasiłek pogrzebowy oblicza się od renty rodzinnej, jaka przysługiwałaby, gdyby do renty uprawniona była tylko jedna osoba.

4. Jeżeli emerytura (renta inwalidzka) podlega ograniczeniu lub zmniejszeniu, zasiłek pogrzebowy oblicza się od emerytury (renty inwalidzkiej) w wysokości ustalonej przed zastosowaniem tego ograniczenia lub zmniejszenia.

Art. 39. 1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu.

2. W razie pokrycia kosztów pogrzebu przez małżonka, dzieci, wnuków, rodzeństwo, rodziców albo przez inną osobę, która prowadziła ze zmarłym wspólne gospodarstwo domowe, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości określonej w art. 38.

3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu przez inne osoby niż określone w ust. 2, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości faktycznie poniesionych kosztów, najwyższej jednak w wysokości określonej w art. 38.

4. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego przewidzianego w niniejszej ustawie z prawem do takiego zasiłku z tytułu zatrudnienia, przysługuje zasiłek wyższy, a jeżeli uprawniony pobrał zasiłek niższy — odpowiednie wyrównanie.

5. Prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w razie niezgłoszenia wniosku o przyznanie go w ciągu roku od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje.

Art. 40. W razie śmierci funkcjonariusza, emeryta lub rencisty, przysługuje małżonkowi oraz innym członkom jego rodziny pobierającym rentę rodzinną i w dniu jego śmierci wspólnie z nim zamieszkałym, zwrot kosztów przejazdu i przewozu urządzenia domowego do dowolnie obranej miejscowości w kraju, na zasadach przewidzianych przy przeniesieniach służbowych funkcjonariuszy.

Rozdział 7

Inne świadczenia i uprawnienia.

Art. 41. 1. Osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego i członkom ich rodzin przysługuje bezpłatna pomoc lecznicza w służbie zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych albo bezpłatne świadczenia lecznicze i położnicze zakładów społecznych służby zdrowia.

2. Bezpłatna pomoc lecznicza na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy i członków ich rodzin przysługuje:

- 1) emerytom milicyjnym i członkom ich rodzin,
- 2) rencistom, których inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, i członkom ich rodzin,
- 3) uprawnionym do renty rodzinnej członkom rodzin funkcjonariuszy zmarłych, którzy spełniali warunki wymagane do uzyskania emerytury milicyjnej albo których śmierć pozostaje w związku ze służbą,
- 4) nieuprawnionym do renty rodzinnej wdowom po funkcjonariuszach, o których mowa w pkt 3, jeżeli pozo-

stają w stanie wolnym i wychowują dziecko zmarłego funkcjonariusza, które nie ukończyło 18 lat.

3. Członkowie rodzin emerytów i rencistów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, zachowują uprawnienia do bezpłatnej pomocy leczniczej służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych również po śmierci emeryta lub rencisty, jeżeli są uprawnieni do renty rodzinnej albo spełniają warunki określone w ust. 2 pkt 4.

4. Prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych i położniczych zakładów społecznych służby zdrowia oraz do zaopatrzenia w protezy, aparaty ortopedyczne, środki pomocnicze, leki i środki opatrunkowe przysługuje:

- 1) rencistom, których inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą, i członkom ich rodzin,
- 2) uprawnionym do renty rodzinnej członkom rodzin zmarłych funkcjonariuszy, emerytów i rencistów, nie wymienionych w ust. 2.

5. Funkcjonariusz, który doznał uszkodzenia zdrowia w związku ze służbą, ma prawo do bezpłatnej pomocy leczniczej zakładów społecznych służby zdrowia oraz do zaopatrzenia w protezy, aparaty ortopedyczne i środki pomocnicze dla leczenia następstw tego uszkodzenia, chociażby nie miał prawa do renty inwalidzkiej.

6. Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia przyznać prawo do bezpłatnej pomocy leczniczej służby zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych osobom wymienionym w ust. 4, a także nieuprawnionym do renty rodzinnej żonom zmarłych funkcjonariuszy oraz emerytów i rencistów — jeżeli pozostają w stanie wolnym i wychowują dziecko zmarłego, które nie ukończyło lat 18.

7. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej ustala w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres, zasady i tryb udzielania świadczeń określonych w ust. 4 i 5.

Art. 42. 1. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który nabył prawo do emerytury milicyjnej lub renty z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, przysługuje prawo do mieszkania służbowego, jednak w rozmiarze nie większym od przysługującego mu w dniu zwolnienia ze służby. Do mieszkań tych stosuje się przepisy odnoszące się do mieszkań służbowych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

2. Prawo do mieszkania służbowego określone w ust. 1 przysługuje również członkom rodzin uprawnionym do renty rodzinnej po funkcjonariuszach, których śmierć pozostaje w związku ze służbą lub którzy w chwili śmierci spełniali warunki wymagane do uzyskania emerytury milicyjnej, oraz po zmarłych emerytach lub rencistach, których inwalidztwo pozostawało w związku ze służbą.

3. Prawo do mieszkania służbowego przysługuje osobom wymienionym w ust. 2 do czasu przydzielenia mieszkania zastępczego, nie krócej jednak niż na czas posiadania uprawnień do renty rodzinnej.

Art. 43. 1. Inwalidom, o których mowa w art. 15, zapewnia się pracę odpowiadającą ich sprawności fizycznej i kwalifikacjom zawodowym.

2. Właściwy organ prezydium rady narodowej na wniosek inwalidy kieruje go do pracy. Zakład pracy, do którego inwalida został skierowany, jest obowiązany za-

trudnić go stosownie do sprawności fizycznej i kwalifikacji zawodowych.

3. Rozwiązanie z inwalidą umowy o pracę przez zakład pracy może nastąpić tylko po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego organu prezydium rady narodowej:

- 1) bez wypowiedzenia — z przyczyn określonych w przepisach dotyczących rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia,
- 2) za wypowiedzeniem — tylko z ważnych przyczyn, a w szczególności, gdy inwalida całkowicie lub w znacznym stopniu utracił zdolność do wykonywania powierzonej mu pracy lub dopuszcza się naruszenia dyscypliny pracy albo gdy następuje likwidacja zakładu pracy.

4. Zgoda właściwego organu prezydium rady narodowej nie jest wymagana do rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem na stanowisku kierowniczym, jeżeli umowę z nim zawarła instytucja nadrzędna nad zakładem pracy.

5. Zakład pracy może również rozwiązać umowę o pracę bez potrzeby uzyskania zgody właściwego organu prezydium rady narodowej, jeżeli inwalida spełnia warunki do uzyskania emerytury w myśl przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub do uzyskania pełnej emerytury milicyjnej.

6. W zakresie zachowania ciągłości pracy i zaliczania inwalidom skierowanym do pracy okresu służby w Milicji Obywatelskiej do okresu zatrudnienia stosuje się przepisy o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

Art. 44. 1. Inwalida może być na swój wniosek poddany specjalnemu leczeniu, przeszkoleniu lub usprawnieniu w ośrodku rehabilitacji w celu całkowitego lub częściowego przywrócenia zdolności do pracy albo zapobieżenia pogorszeniu stanu zdrowia.

2. Inwalidom, którzy w ciągu 12 miesięcy od dnia zwolnienia ze służby zgłosili wniosek o poddanie ich leczeniu, przeszkoleniu lub usprawnieniu w ośrodku rehabilitacji i w ciągu 3 miesięcy od dnia zakończenia tego leczenia, przeszkolenia lub usprawnienia podjęli pracę, zalicza się okresy służby w Milicji Obywatelskiej oraz okres leczenia, przeszkolenia i usprawnienia do czasu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.

Art. 45. Osobom uprawnionym do renty rodzinnej przysługuje pierwszeństwo w umieszczeniu dzieci w żłobkach, domach dziecka i przedszkolach.

Art. 46. W zakresie zatrudnienia inwalidów oraz specjalnego leczenia, przeszkolenia i usprawnienia stosuje się odpowiednio obowiązujące w tym zakresie przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 47. Emerytom oraz rencistom, których inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, zapewnia się pomoc w budownictwie mieszkaniowym ze środków własnych na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

Art. 48. 1. Osoby uprawnione do zaopatrzenia emerytalnego mogą być na swój wniosek umieszczone w do-

mu emeryta (rencisty) lub w innym zakładzie pomocy społecznej.

2. Do osób umieszczonych w domu rencisty lub w innym zakładzie pomocy społecznej stosuje się przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

3. Do pokrywania kosztów utrzymania osób umieszczonych w domu emeryta (rencisty) lub w innym zakładzie pomocy społecznej albo w zamkniętym zakładzie społecznym służby zdrowia lub w zakładzie szkolenia inwalidów stosuje się przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 49. 1. Jeżeli funkcjonariusz, który nabył prawo do emerytury i do renty inwalidzkiej, pobiera rentę inwalidzką, przysługują mu również świadczenia niepieniężne i uprawnienia przysługujące funkcjonariuszom pobierającym emeryturę, a jeżeli pobiera emeryturę — świadczenia niepieniężne i uprawnienia przysługujące rencistom.

2. Świadczenia niepieniężne i uprawnienia przewidziane w ustawie przysługują również osobom pobierającym emeryturę lub rentę na podstawie innych przepisów, jeżeli ustalono im prawo do emerytury lub renty przewidzianej w niniejszej ustawie.

Rozdział 8

Ustalanie prawa do zaopatrzenia.

Art. 50. 1. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala — w formie decyzji — organ emerytalny określony przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczynają się z urzędu lub na wniosek zainteresowanego.

3. Do wysługi lat nie zalicza się okresów odbywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, chyba że funkcjonariusz tymczasowo aresztowany został niewinny albo postępowanie karne zostało umorzone.

4. Od decyzji organu emerytalnego w sprawie świadczeń pieniężnych przysługuje zainteresowanemu skarga do sądu ubezpieczeń społecznych.

Art. 51. Jeżeli wydanie decyzji ulega zwłoce z powodu niemożności ustalenia wysokości świadczeń pieniężnych lub innych okoliczności, przynajmniej się osobie uprawnionej stosownie zaliczki.

Art. 52. 1. Jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń pieniężnych zostaną ujawnione nowe dowody lub okoliczności istniejące przed ustaleniem prawa do świadczeń, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, następuje ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości.

2. Jeżeli prawo do świadczeń lub ich wysokość zostały ustalone w wyroku sądu ubezpieczeń społecznych, a zostały ujawnione nowe dowody lub okoliczności (ust. 1), organ emerytalny:

- 1) przyznaje świadczenia pieniężne lub podwyższa ich wysokość,

2) wstrzymuje wypłatę świadczeń w całości lub w części w razie stwierdzenia, że emeryt (rencista, osoba pobierająca rentę rodzinną) korzystał nieprawnie ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów; organ emerytalny kieruje równocześnie sprawę do sądu ubezpieczeń społecznych, który ustalił prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Art. 53. Prawo do świadczeń pieniężnych uzależnionych od inwalidztwa oraz ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu, jeżeli zainteresowany zostanie zaliczony do innej grupy inwalidów albo nastąpią zmiany co do związku inwalidztwa ze służbą.

Art. 54. 1. W celu ustalenia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość oraz na wypłatę lub wstrzymanie wypłaty świadczeń pieniężnych organ emerytalny może:

- 1) wzywać i przesłuchiwać zainteresowanych, świadków i biegłych oraz zwracać się do sądów z wnioskiem o przesłuchanie tych osób,
- 2) żądać od osób zgłaszających wnioski o świadczenia przedkładania dowodów uzasadniających prawo do świadczeń,
- 3) żądać od osób uprawnionych do świadczeń przedkładania dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do świadczeń oraz zawiadamiania o okolicznościach wymienionych w decyzji w sprawie przyznania zaopatrzenia, mających wpływ na prawo do świadczeń, ich wysokość lub na wstrzymanie wypłaty świadczeń,
- 4) kierować osoby wymienione w pkt 2 i 3 do komisji lekarskich,
- 5) badać z urzędu, czy warunki do świadczeń nadal istnieją.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, obowiązane są uczynić zadość żądaniu organu emerytalnego przez zgłoszenie się na wezwanie, złożenie zeznań, przedłożenie wymaganych dowodów lub poddanie się badaniom lekarskim.

Art. 55. 1. Prawo do świadczeń wygasa:

- 1) gdy odpadnie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania świadczeń,
- 2) jeżeli osoba pobierająca świadczenia uzależnione od inwalidztwa, mimo wezwania organu emerytalnego nie poddała się badaniu lekarskiemu bez uzasadnionych przyczyn,
- 3) w razie śmierci osoby uprawnionej.

2. Prawo emeryta lub rencisty do zaopatrzenia emerytalnego wygasa w razie ponownego przyjęcia do służby w Milicji Obywatelskiej albo przyjęcia do służby w Służbie Więziennej lub powołania do zawodowej służby wojskowej. Po zwolnieniu z tej służby prawo do zaopatrzenia powstaje ponownie.

3. W razie ustania prawa do renty inwalidzkiej z powodu braku inwalidztwa, prawo do tej renty powstaje ponownie, jeżeli ponowne inwalidztwo powstało wskutek pogorszenia się stanu zdrowia w związku z chorobą lub kalectwem, które uzasadniały poprzednio prawo do renty.

4. Prawo do renty rodzinnej po funkcjonariuszu zaginionym wygasa z upływem terminu, w którym najwcześniej mogło nastąpić uznanie funkcjonariusza za zmarłego.

Art. 56. Prawa do świadczeń z tytułu zaopatrzenia emerytalnego nie nabywa, a nabyte traci osoba, która wywołała przestępstwem umyślnym okoliczności uzasadniające powstanie prawa do świadczeń.

Art. 57. Organy administracji państwowej i zakłady pracy są obowiązane udzielać organom emerytalnym resortu spraw wewnętrznych pomocy i informacji w sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie oraz wydawać bezpłatnie na ich żądanie lub na wniosek osób zainteresowanych wszelkie dowody potrzebne do ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości.

Art. 58. W sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie osoby zainteresowane i organy emerytalne są zwolnione od wszelkich opłat.

Art. 59. Minister Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych przypadki, w których postępowanie w sprawie ustalania prawa do świadczeń wszczyna się z urzędu, tryb postępowania, właściwość organów emerytalnych oraz środki dowodowe służące do ustalania prawa do świadczeń.

Rozdział 9

Wypłata świadczeń.

Art. 60. 1. Emeryturę, rentę i dodatki wypłaca się:

- 1) za okres od dnia powstania prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli jest ono ustalone z urzędu,
- 2) za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od dnia złożenia wniosku, jeżeli prawo do zaopatrzenia emerytalnego ustalone jest na wniosek zainteresowanego.

2. Emerytury lub renty oraz dodatków nie wypłaca się za okres, za który funkcjonariusz otrzymuje świadczenie pieniężne — przysługujące po zwolnieniu ze służby — określone w przepisach o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

3. Emerytury, renty i dodatki wypłaca się z góry w okresach miesięcznych.

4. Zasiłek pogrzebowy i zwrot kosztów przeniesienia wypłaca się niezwłocznie po ich przyznaniu.

5. Jeżeli warunkiem przyznania świadczenia jest przedłożenie przez osobę zainteresowaną dowodu uzasadniającego prawo do tego świadczenia, wypłaca się je za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od przedłożenia tego dowodu organowi emerytalnemu.

Art. 61. Świadczenia pieniężne przewidziane w ustawie wypłaca właściwy do spraw rent organ Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie decyzji wydanej przez organ emerytalny, o którym mowa w art. 50 ust. 1.

Art. 62. 1. W razie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się od dnia, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub ich podwyższenia, jednakże za okres nie dłuższy:

- 1) niż 3 miesiące wstecz od dnia zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy lub od dnia wydania decyzji z urzędu,

2) niż 3 lata wstecz od dnia zgłoszenia wniosku lub wydania decyzji z urzędu, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu emerytalnego.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się również w przypadkach ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości wskutek rewizji nadzwyczajnej od prawomocnego wyroku sądu, z tym że okres 3 miesięcy lub 3 lat liczy się od dnia wniesienia podania o złożenie tej rewizji.

Art. 63. 1. Wypłatę emerytury, renty lub dodatków wstrzymuje się, jeżeli:

- 1) prawo do tych świadczeń ustało lub wygasło albo okazało się, że nie istniało,
- 2) zajdą okoliczności powodujące zawieszenie prawa do tych świadczeń,
- 3) osoba pobierająca świadczenia albo jej opiekun lub kurator, mimo pouczenia lub żądania organu emerytalnego, nie przedłoży dowodów stwierdzających dalsze istnienie prawa do świadczeń.

2. Właściwy do spraw rent organ Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wstrzymuje wypłatę świadczeń, jeżeli nie mogą być one doręczone z przyczyn od niego niezależnych.

Art. 64. 1. Wstrzymanie wypłaty świadczeń pieniężnych następuje:

- 1) od najbliższego terminu płatności, przypadającego po upływie miesiąca od dnia wydania przez organ emerytalny decyzji o wygaśnięciu prawa do zaopatrzenia z powodu ustania inwalidztwa,
- 2) od terminu płatności, w którym świadczenie nie zostało doręczone z przyczyn niezależnych od organu wypłacającego,
- 3) od najbliższego terminu płatności przypadającego po dniu wydania decyzji przez organ emerytalny — w innych przypadkach niż określone w pkt 1 i 2.

2. Jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające obniżenie wysokości świadczeń, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 pkt 1 lub 3.

3. Wypłatę świadczeń wznawia się od dnia ustania przyczyn, które spowodowały wstrzymanie wypłaty, jednak za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od dnia zgłoszenia wniosku o wznowienie wypłaty.

4. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło wskutek błędu organu emerytalnego, wypłatę wznawia się za czas od dnia wstrzymania, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata wstecz od dnia zgłoszenia wniosku o wznowienie wypłaty lub od wydania z urzędu decyzji o wznowieniu wypłaty.

Art. 65. W razie zbiegu prawa do emerytury i do renty albo prawa do emerytury lub do renty przewidzianej w ustawie z prawem do emerytury lub do renty przewidzianej w innych przepisach, wypłaca się jedno z tych świadczeń, a mianowicie wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Art. 66. 1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi i dzieciom, a w razie ich braku — kolejno: wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do dalszego prowadzenia nie ukończonego postępowania w celu ustalenia prawa do świadczeń. Przepisy art. 30 stosuje się odpowiednio.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca się na wniosek:

- 1) małżonka lub dzieci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia, zamieszkałych z nią w dniu jej śmierci,
- 2) małżonka lub dzieci nie spełniających warunku określonego w pkt 1 albo innych członków rodziny (ust. 1), jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia, lub jeżeli osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.

3. Prawo do świadczeń, o których mowa w ust. 1, wygasa w razie niewystąpienia o nie w ciągu roku od dnia śmierci osoby, której świadczenia te przysługiwały.

Art. 67. 1. Osoby, które pobierały świadczenia pieniężne mimo istnienia okoliczności powodujących wygaśnięcie prawa do świadczeń lub zawieszenie prawa do ich pobierania, są obowiązane do zwrotu pobranych kwot, jeżeli były pouczone przez organ emerytalny o okolicznościach, które powodują wygaśnięcie lub zawieszenie prawa do świadczeń.

2. Nie można żądać zwrotu nieprawnie pobranych kwot za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, zawiadomiła zgodnie z pouczeniem o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, a mimo to świadczenia były jej nadal omyłkowo wypłacane.

3. Organ emerytalny może odstąpić od żądania zwrotu nieprawnie pobranych kwot w całości lub części, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

4. Osoba, która korzystała nieprawnie ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów, obowiązana jest do zwrotu nieprawnie pobranych kwot.

Art. 68. 1. Organ emerytalny ma prawo potrącić z należnych świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie:

- 1) zaliczki wypłacone na poczet świadczeń, a w razie zbiegu prawa do dwu lub więcej świadczeń również świadczenia wypłacone od dnia, w którym nastąpił zbieg prawa do tych świadczeń,
- 2) nieprawnie pobrane świadczenia.

2. Na pokrycie kwot wypłaconych z tytułów wymienionych w ust. 1 organ emerytalny może:

- 1) potrącić całą należność z kwoty świadczeń przysługujących za okres od dnia powstania prawa do świadczeń do dnia wydania ostatecznej decyzji przyznającej te świadczenia,
- 2) dokonywać z wypłaconych kwot potrąceń w wysokości nie przekraczającej 20% tych świadczeń.

Art. 69. Kwoty nieprawnie pobranych świadczeń pieniężnych, które nie mogą być potrącone w trybie art. 68, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 70. Świadczenia pieniężne przewidziane w ustawie mogą ulec zajęciu tylko na zaspokojenie roszczeń alimentacyjnych — w wysokości i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania cywilnego.

Art. 71. Minister Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych tryb wypłaty świadczeń, zasady wstrzymania i wznowienia wypłaty świadczeń oraz zasady podziału renty rodzinnej między uprawnionych członków rodziny.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 72. Prawo do zaopatrzenia na podstawie niniejszej ustawy nie przysługuje w razie zwolnienia funkcjonariusza ze służby z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych.

Art. 73. 1. Funkcjonariuszom zwolnionym ze służby oraz pozostałym po nich członkom rodzin, którzy nie nabywają prawa do zaopatrzenia na podstawie niniejszej ustawy, przysługuje prawo do zaopatrzenia przewidzianego w ustawie z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6), jeżeli odpowiadają warunkom uzasadniającym prawo do emerytury lub renty w myśl tej ustawy.

2. Prawo do zaopatrzenia osób wymienionych w ust. 1 ustala i świadczenia pieniężne z tytułu tego zaopatrzenia wypłaca właściwy oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 74. 1. Funkcjonariuszom oraz członkom rodzin pozostałym po funkcjonariuszach zmarłych, którzy wskutek szczególnych okoliczności nie spełniają warunków do nabycia prawa do zaopatrzenia przewidzianego w ustawie, Minister Spraw Wewnętrznych może przyznać wyjątkowo to zaopatrzenie oraz określić wysokość emerytury lub renty.

2. Wysokość świadczeń pieniężnych przyznanych na podstawie ust. 1 nie może przekraczać wysokości, w jakiej przysługiwałyby, gdyby osoby, którym je przyznano, spełniały warunki przewidziane w ustawie.

3. Przyznanie zaopatrzenia w trybie określonym w ust. 1 nie stwarza prawa do uprawnień przewidzianych w art. 42.

4. Członkom rodzin pozostałym po osobach zmarłych, którym przyznano emeryturę milicyjną lub milicyjną rentę inwalidzką na podstawie ust. 1, przyznaje się milicyjną rentę rodzinną, jeżeli spełniają warunki określone w ustawie.

Art. 75. Do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin dotyczące:

- 1) wypłaty i zawieszania wypłaty świadczeń w czasie pobytu za granicą osoby do nich uprawnionej,
- 2) określenia przypadków, w jakich uważa się za spełniony warunek pozostawania na utrzymaniu, wymagany do uzyskania niektórych świadczeń przewidzianych w ustawie,
- 3) zmniejszania i wypłacania świadczeń pieniężnych osobom pozbawionym wolności.

Art. 76. 1. Świadczenia określone w ustawie przysługują również:

- 1) członkom Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej, którzy wskutek wypadku w związku ze służbą w Ochotniczej Rezerwie Milicji Obywatelskiej zostali zaliczeni do jednej z grup inwalidów, jeżeli wypadek nastąpił po dniu 30 czerwca 1954 r.,
- 2) rodzinom członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej zmarłych po dniu 30 czerwca 1954 r. w związku przyczynowym ze służbą w Ochotniczej Rezerwie Milicji Obywatelskiej oraz inwalidów wymienionych w pkt 1.

2. Podstawę wymiaru świadczeń dla osób wymienionych w ust. 1 stanowi:

- 1) dla nie zatrudnionych — minimalne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami oraz równowartością świadczeń w naturze — o charakterze stałym — przysługujące szeregowcowi Milicji Obywatelskiej,
- 2) dla zatrudnionych — przeciętny miesięczny zarobek obliczony według zasad określonych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, nie mniej jednak niż uposażenie określone w pkt 1.

Art. 77. 1. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 43, poz. 273) w zakresie zaopatrzenia funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin,
- 2) dekret z dnia 27 lipca 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów organów bezpieczeństwa publicznego oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 31, poz. 184).

2. W sprawach osób objętych dekretem, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się niniejszą ustawę, z tym że ilekroć jest w niej mowa o dekrete z dnia 9 listopada 1955 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, należy rozumieć dekret wymieniony w ust. 1 pkt 2.

3. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.